

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

9.439

Hely

1872/1923

Szerző:

K.G.

Cím:

Budapesti élet ötven év előtt

Forrás:

Szokat

Bp

1923. 4. 12.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Székesfővárosi házi nyomda 1923

Központi nyomat XX cs. 23 sz.

Budapesti élet ötven év előtt

Nagyon rövid periodus az ötven esztendő az egyes ember életében is, hát még a történelmi életet élő városok fejlődésében. Mégis mekkora szakadék örvénylik az ötven év előtti Budapest s a mai főváros élete, hangulata között. Mintha a mesék világjáró csizmájában tette volna meg az utat egyik partról a másikra. Nagy volt is az ötven esztendő útja, mérhetetlen távolság. Áthágta azóta Budapest a szörnyű háboru véres lángtengerét, belehelte a kommunizmus mérges gázait s fulladozik a gyilkos béke posványos pocsolyájában. A régi ideálok csak ködös messzeségben, lédérclánggal lobognak felénk.

Ötven év előtt nyugalmas, boldog rendcsendjét élvezte mindenki. Elmúlt már régen a nagy fergeteg, súlyos problémák nem háborgatták a közéletet. Megvalósult a békés munka-alma, mindenkit áthat a lázas, sürgető alkotmányvágyás. 1873 január 9-én alakul meg a három város, Pest, Buda és Óbuda egyesítésének végrehajtására kiküldött bizottság, elvben már ki is mondta a három város egyesülését s ettől fogva minden munkaköz, minden gondolkodó lélek az új, a nagy város megépítésén dolgozik. Soha ilyen sürgős, ilyen egész idegzetet átható nagy teremtő munka! Ide koncentráldik minden gondolat. A pesti sugáruton öt millió forintot fektettek munkájukba. A sugárut íharfáit gróf Zichy Ferenc híres iskola-jából szállítják. Előrehaladnak a boulevard-munkálatok a Váci-uton s készül az or-

száguti boulevard is. Az elvben már egyesült Pest, Buda és Óbuda 8 millió forint egyenest adót fizet az államnak. A pesti belvárosban az egyes házak házbére összesen 4 millióra rúg ebben az évben. Buda városa szépítési célokra kétszázezer forint kölcsönt vesz fel. Terembe veszik az opera elválasztását a Nemzeti Színháztól s új dalszínház építését tervezik. Izso Miklós elkészíti Petőfi születésének félévszázados évfordulójára a nagy költő szobrát s a kritika magasztalva említi. Báro Eötvös József szobrára is kitézik a pályázatot. A Kisfaludy-Társaságban nagy dícsérettel emlegetik a pályadíjat nyert Délibábok hőseit, de senki se sejtji, ki a szerzője, a jelíges levél se árulta el a titkot. Szigligetét ünneplik abból az alkalomból, hogy századik szümmüve került előadásra.

Nagy mozgolódást idéz elő a bécsi világkiállítás. Mindenki részt akar venni azon munkájával, meg akarják mutatni, mit tud teremteni a magyar energia. De előbb itthon is meg akarják mutatni, ez az év a kiállítások éve, kiállítás rendez minden testület, minden iparág a magyar gazdasszonyok egylete, a gazdasági egylet, az iparegyesület, a nőiparegylet; az igazságügyminiszterium kiállítja a rabok munkáit, mindenképen meg akarják győzni a világot a magyar kultúráról. Bajt is okoz a bécsi világkiállítás, az élelmiszereket Bécsbe szállítják s elviselhetetlen lesz a drágaság, egy font hus 30 krajcár, egy font zsír 46 krajcár, egy pár csirke 2 forint. El kellene pusztulnunk, kiált fel az év krónikása, ha nem remélnénk, hogy Bécs sa-evett bolondgombát s nyakukon vész a spekuláldiknak a sok költséggel felszállított élelmiszer.

Nagy zavart okoz a már kötelezővé váló Budapest név. Óbuda levelet intéz Pestre, ugy-cimezi: Budapest közönségének Budapest közönségétől. Pest nem vállalja a levelet, ugy véli Óbudának szól, ráírja a borítékra: Budapest

közönsége Budapest közönségének Pestbudán. Nem tudni miért, Buda se vállalja a levelet, visszaküldi Óbudának: Budapest közönsége Budapest közönségének Óbudán. Ilyen tréfa gyakran fordul elő.

A tél hamar fordul tavaszba, enyhe, könnyű tel után kilombosodik a liget, a Margitszigeten felépül az új, tágas szálló, a Svábhegyet elözönli a zöldbe tódulók serege; a Dunapart színes, zajgó emberáradat, legkülönfélébb nemzetiségek találkozóhelye, a hajóforgalom nagy s a bécsi kiállítás vendégei ellátogatnak hozzánk is. Így a walesi és edinbourgi hercegek. Élettel telik meg a bécsi Prátert utanozó Városliget, csodálják a gyapjas hajju, bronzszínű zulukaffereket, a törpéket, az összenőtt ikerkisasszonyok még a királyné színe elé is eljutnak.

A kirakatokban óriási tojások, egyikben mogyorószin selyemruha, cipővel, legvezővel, napernyővel. Deák Ferenc meleg délutánokon már odakünn tartja a rondeau hagyományos karosszékeben híres „országos üléseit”, körülveszi egy csomó nagyember s még több olyan, aki nagy akar lenni.

Mindenki tesz, dolgozik, fárad, csak az országgyűlés szünetel — sóhajtoznak az év krónikásai —, nemesek a husvéti vakációban, máskor is. 438 képviselő közül átlag 187 jár be, 351 rendszeren elmarad s a távollevőknek meg nem érdekel napidíj s szállásbér fejében 1867 forintot s öt krajcárt fizet összesen az ország minden napra, mikor munkanap van. (Ugy látszik, ez már ősi büne a magyaroknak.)

Így él ártatlan örömeik és apró gondok közt — nem sejtve szerencsés sorsát — az ébredő főváros polgára. Talán csak legnehezebb lázas álmaiban, vagy még akkor sem sejtette meg nyugalmas lelke az címülő félszázad sötét gondait.

K.G.